

مطالعه مردم شناختی زمینه‌های قتل‌های به وقوع پیوسته در منطقه سلسبیل

کرمان سال ۱۳۹۷

وحید عضدی^۱، علی قاسمی^۲

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۰۹/۱۸

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۰۷/۱۲

چکیده

زمینه و هدف: خشونت، قتل و آدم‌کشی شدیدترین نوع جرم است که همراه بزرگ‌ترین معضل جوامع در گذشته و امروزه بوده که سابقه تاریخی آن از همه جرائم بیشتر بوده و از جمله جرایمی است که امنیت جامعه را به مخاطره می‌اندازد. هدف این پژوهش شناخت عوامل وقوع قتل در منطقه سلسبیل شهر کرمان در سال ۱۳۹۷ است.

روش: روش به کار رفته در این تحقیق از لحاظ ماهیت کاربردی و از نوع تحقیقات میدانی با استفاده از روش کیفی با دیدی توصیفی و مردم‌نگارانه با قضا یا انجام پذیرفته است. در این پروژه تحقیقی توجه بیشتری به عوامل بروز قتل در این منطقه به خصوص شش قتل اتفاق افتاده در سال ۱۳۹۷ به صورت کیس استادی با استفاده از مصاحبه عمیق و مشاهده میدانی و فیش برداری به بررسی ابعاد مختلف آن با استفاده از روش کدگذاری انجام گردیده است.

نتایج: براساس یافته‌های پژوهش تمامی مقتولین مرد بوده و انگیزه بروز قتل بر اثر اختلاف خانوادگی و ۱۶/۶٪، بر اثر اختلاف قبلی، ۱۶/۶٪ بدون مقدمه (آنی)، ۱۶/۶٪ قتل نامعلوم، ۱۶/۶٪، مسائل ناموسی و منکراتی و ۱۶/۶٪، مستی ناشی از مصرف مشروبات الکلی می‌باشد. همچنین بیشتر قتل‌ها با سلاح سرد اتفاق افتاده است. نتایج تحقیق نشان می‌دهد عوامل فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، روانشناختی، وراثتی در بین قاتلین و مقتولین و همچنین آداب و معاشرت، وضعیت اعتقادات مذهبی درآمد، وضعیت تحصیلی خانواده‌های قاتلین و فشارهای محیطی اصلی وارد شده در این منطقه بر بروز قتل تأثیر گذار بوده است.

کلید واژگان: قتل، خشونت، عوامل فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی، جرم، منطقه سلسبیل کرمان.

۱- دکتری اندیشه‌های سیاسی، عضو پژوهشگران دفتر تحقیقات کاربردی فرماندهی انتظامی استان کرمان، (نویسنده مسئول) - vahidazodi@gmail.com - ۰۹۱۳۱۷۹۴۳۱۸

۲- دانش آموخته کارشناسی ارشد مردم شناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد زرنند و عضو پژوهشگران دفتر تحقیقات کاربردی فرماندهی انتظامی استان کرمان - ۰۹۱۳۲۹۳۳۴۳۱

مقدمه و بیان مسئله

زندگی اجتماعی انسان همواره با جدالها و ناملایماتی همراه بوده است با توسعه جوامع، مسایل اجتماعی هم پیچیده‌تر و بغرنج‌تر گردید. به موازات طرح مسائل جدید، علوم جدید با روش‌های دقیق و علمی هم ظهور کرد و بشر با دیدی عینی به بررسی و حل مسائل پرداخت. در واقع علوم جدید، مشکل را به مساله تبدیل کرده و با دیدی خوش بینانه به تجزیه و تحلیل پدیده‌ها می‌پردازد. تئوری‌ها و مکاتب مختلفی در حوزه‌هایی از قبیل روانشناسی، جامعه‌شناسی، مردم‌شناسی و حقوق شکل گرفت که هر کدام بخشی از مسائل و انحرافات را تبیین می‌کنند.

در میان انحرافات و جرایم بشری، قتل یکی از بارزترین و خشن‌ترین وجه رفتار قلمداد می‌شود به نحوی که اسطوره‌ها و روایت‌های موجود نیز به همزاد بودن این پدیده با آغاز زندگی اجتماعی بشر حکایت می‌کنند. قتل عام یا قتل دسته جمعی شکل دیگری از قتل است که در آن چهار قربانی یا بیشتر، توسط یک یا چند قاتل در یک حادثه واحد که از چند دقیقه تا یک روز به طول می‌انجامد به قتل می‌رسند (فوکس و لوین، ۱۹۹۸: ۲۴۷). چندین تبیین برای قتل به مثابه یک رفتار انحرافی وجود دارد. تبیین‌های زیست‌شناختی، روانشناختی و جامعه‌شناختی (گیدنز، ۱۳۸۶: ۳۵-۳۶). تبیین‌های زیست‌شناختی به کیفیت‌های ذاتی و مادرزادی انسان‌ها به مثابه منشأ جرم و کجروی توجه می‌کنند. نظریه لامبروزو یکی از مشهورترین تبیین‌های زیست‌شناختی بود که به رابطه بین تیپ ظاهری افراد و اعمال مجرمانه اشاره می‌کرد. رویکردهای زیست‌شناختی اگرچه اخیراً در حال رونق گرفتن هستند اما قادر به تبیین درصد ناچیزی از رفتارهای مجرمانه هستند. تبیین‌های روانشناسانه با تحلیل رفتار و شخصیت مجرم، به تبیین در سطح خرد می‌پردازد. در واقع دخالت‌های ذهنی نابهنجار بخشی از دلایل گرایش به جرم و انحراف را شکل می‌دهد.

تبیین جامعه شناختی در تلاش است تا به تأثیر نیروهای اجتماعی بر وقوع جرم و انحراف پردازد. رویکردهای مختلفی در جامعه‌شناسی برای ریشه‌یابی و توضیح جرم و انحراف شکل گرفته‌اند که شامل رویکردهای ساختی-کارکردی، تعاملی و انتقادی می‌شود. رویکردهای جامعه‌شناختی در سطح میانه و کلان به تحلیل پدیده‌ها می‌پردازد اگرچه اطلاعاتش را می‌تواند از افراد در سطح خرد جمع‌آوری کند.

توزیع جرم در سطح منطقه از لحاظ جغرافیایی به صورت یکسان نیست و هر منطقه با توجه به ویژگی خاصی که دارد نوعی خاصی از جرم در آنجا اتفاق می‌افتد. در ایجاد عوامل اولیه برای زیر پا گذاشتن قانون و ارتکاب جرم به دست انسان، چندین عامل از جمله؛ وسوسه‌های ایجاد شده، فضا و محیط مؤثرند. بنابراین فضای جغرافیای یک منطقه نقش اساسی در تقویت قانونی و اجرای عدالت بر عهده دارد (فجرمیرکون^۱، ۲۰۰۶: ۲)

شش قتل اتفاق افتاده در منطقه سلسبیل شهر کرمان در سال ۱۳۹۷ در یک جغرافیایی خاص به وقوع پیوسته قابل تأمل و بررسی است که محور پژوهش حاضر قرار گرفته است. با بازخوانی پرونده‌های تشکیل شده در پلیس آگاهی فرماندهی انتظامی استان کرمان به قتل‌های به وقوع پیوسته در می‌یابیم که:

۱. قتل یک پسر نوجوان بر اثر نزاع و درگیری خیابانی با سلاح سرد، ۲. قتل عمد یک مرد میان سال بر اثر تیراندازی با اسلحه شکاری، ۳. قتل پسر جوان بر اثر نزاع و درگیری ناشی از مسائل ناموسی با سلاح سرد، ۴. مرگ مشکوک جوان ۲۵ ساله و رها شده در خیابان، ۵. قتل شوهر توسط همسر بر اثر اعتیاد و وجود مشکلات اقتصادی با سلاح سرد، ۶. قتل جوان بر اثر خصومت شخصی و نزاع و درگیری ایجاد شده بیانگر این موضوع است که تعداد قتل‌های انجام شده در یک بازه

---

^۱ - Fajemirokun

یکساله در یک جغرافیای کوچک از زوایای مختلف به خصوص مردم شناختی قابل بررسی است.

منطقه سلسبیل به دلیل بافت ناموزون و همچنین حاشیه نشینی که ترکیبی از جمعیت مردم مهاجر شهرهای گلبافت، بم و جیرفت است به عنوان کانون مهم جرم خیز محسوب می‌شود. در میان این منطقه استان، به دلیل مسائل و محدودیت‌های فرهنگی، نااطمینانی درآمدی و معیشتی، مسائل قومی و فامیلی، مهاجر پذیر بودن (بویژه از روستاهای محروم) رشد سریع جمعیت و جابجایی، اختلافات (خانوادگی)، انتقام‌گیری بخاطر مسائل ناموسی در سال‌های اخیر، شاهد افزایش آمار ارقام در زمینه ارتکاب ناهنجاری و جرایمی نظیر نزاع و درگیری، فروش مواد مخدر و مشروبات الکلی و... می‌باشد که متأسفانه این مسائل خود، باعث بروز جرایم غیر قابل جبران علیه اشخاص، قتل‌های عمد و غیر عمد شده است. در این تحقیق بر آن هستیم تا عوامل جامعه‌شناسی و مردم‌شناسی موثر بر وقوع پدیده قتل در سطح گسترده جغرافیایی منطقه سلسبیل را شناسایی کرده و نشان دهیم که چه عواملی مردم شناختی در وقوع قتل آن دخیل هستند و محقق قصد دارد به دو سوال اساسی پاسخ دهد:

۱. کارکرد قتل‌های اتفاق افتاده چیست؟
۲. فرهنگ موجود در خانواده‌های قاتل چیست؟

پیشینه تحقیق

تعاریف نظری واژه‌ها، یک استنباط ذهنی و تجریدی از واژه است که ریشه در نوشته‌ها و نظریه‌های موجود دارد و به‌طور علمی بیان می‌شود.

مردم‌نگاری: شاید یکی از تعاریف بهتر مردم‌نگاری این باشد که در آن پژوهشگر به توصیف جزء به جزء تمامی مشاهدات خود در جامعه مورد مطالعه می‌پردازد و طی آن ضمن اینکه باید هیچ موضوع و مطلبی را از قلم نیاندازد، می‌بایست مشاهدات خود را

بدون کم و کاست و دقیقاً به همان شکلی که هست ثبت و ضبط نموده و از دخالت دادن آراء و عقاید خود در آن‌ها به شدت خودداری نموده و از هرگونه پیش داوری پرهیز نماید. در مردم نگاری معمولاً به تحلیل و تفسیر داده‌ها پرداخته نمی‌شود و بر همین اساس است که پژوهش مرد نگاری را مقدمه یا پیشنیاز تحقیق مردم شناسی می‌دانند (محمدی، ۱۳۹۰)

مردم شناسی: روش پژوهش مردم شناسی مبتنی بر شناخت بررسی و تحلیل و تفسیر پدیده‌های فرهنگی است که طی آن محقق مردم شناس (در اکثر مواقع با تکیه بر داده‌های مردم نگاری) تمامی زوایای موضوع را مورد بررسی قرار داده و بسته به اهداف پژوهش به تبیین موضوع می‌پردازد. و ممکن است ضمن نتیجه گیری در پایان به ارایه پیشنهاداتی نیز بپردازد (محمدی، ۱۳۹۰: ۳۳)

خشونت: به هر نوع استفاده از زور و فشاری اطلاق می‌شود که توسط یک یا چند عامل اجتماعی در جهت تحمیل آسیب بدنی به کار می‌رود. البته مطالعه خشونت در دهه‌ها اخیر گسترش مفهومی قابل ملاحظه‌ای پیدا کرده که از جدال قدرت بین دولت‌های مدرن تا اجتماعات کوچک را در بر می‌گیرد. (سیلز، ۱۹۹۸: ۶۲۲)

قتل عمد: عبارت است از رفتار بدون مجوز قانونی، عمدی و آگاهانه یک انسان به نحوی که منتهی به مرگ انسان دیگری شود (گلدوزیان، ۱۳۸۲: ۴۵). در حوزه قتل و بروز جرائم خشن تحقیقات مختلفی در حوزه داخل و خارج از کشور انجام پذیرفته است که به چند مورد می‌توان اشاره نمود:

دلیسی و والترز^۱ (۲۰۱۱) نشان داد که زندانی شدن و جرم‌های ایزاری همزمان (از قبیل آدم ربایی، تجاوز، و دزدی بطور همزمان) در ۱۶۰ قاتل مرتکب قتل گروهی و ۴۹۴ مجرم قتل فردی تأثیرگذار بوده است. با کنترل متغیرهای سن، جنسیت، نژاد، سابقه مجرمانه،

---

^۱ - DeLice and Walters

تعامل بین سابقه زندانی شدن و جرم‌های همزمان به عنوان پیش بینی کننده‌های معنادار قتل عام شناسایی گردید. همچنین کارکک و دیگران^۱ (۲۰۰۲) به بررسی پیامدهای یک قتل عام در استرالیا پرداخته‌اند. حادثه مورد بررسی حادثه‌ی پورت آرتور بوده است که طی آن ۳۵ نفر در سال ۱۹۹۶ به قتل رسید. نتایج پژوهش نشان داد که قتل یاد شده تأثیر ماندگاری بر روند قتل در استرالیا نداشته است. اگرچه یک افزایش ناگهانی در نرخ قتل با اسلحه گرم طی پنج روز بعد از واقعه رخ داد اما بعد از این افزایش ناگهانی، نرخ وقوع قتل به همان روند رو به کاهش درازمدت خود برگشت. این افزایش ناگهانی به عنوان اثر سرایت تفسیر می‌شود که با پاسخ مهم دولت استرالیا، روند به همان حالت اولیه برگشت. و ملوی و دیگران^۲ (۲۰۰۴) در یک پژوهش مقایسه‌ای به بررسی تفاوت‌های دو گروه از قاتلان جوان و بزرگسال مرتکب قتل عام در شمال آمریکا پرداخته‌اند. یافته‌ها شدت اختلالات روانپزشکی و همچنین علائم شخصیت منزوی و برونریز را تایید می‌کند. عوامل زمینه ساز در میان جوانان عبارت است از شیفتگی نسبت به اسلحه و جنگ، و در میان اغلب بزرگسالان رشد یک ذهنیت جنگجو حضور دارد. عوامل تسریع کننده نشان دهنده یک نفی یا خسران بزرگ در ساعت یا روزهای قبل از قتل عام است.

مسینگ و هرین^۳، (۲۰۰۴) به بررسی زنانی پرداخته که در سال‌های ۱۹۹۳ تا ۲۰۰۱ در آمریکا مرتکب دو یا چند قتل طی یک عمل مجرمانه شده‌اند. در ۳۲ مورد قتل عام، در برخی خصوصیات مشابه‌هایی با قتل عام توسط مردان وجود داشت و در برخی جهات متفاوت. قتل‌های زنان، بطور بسیار معناداری، کاملاً برنامه‌ریزی شده بودند و قربانیان

---

^۱ - Carchek and others

^۲ - Melawi and others

^۳ - Zing and hrin

عمدتاً فرزندان خود زنان بودند. موارد تحت مطالعه، بر حسب خصیصه‌های اجتماعی مجرمان و ارتباط شان با قربانیان و شیوه قتل بررسی شده‌اند.

داده‌های قتل عام یک دوره چهل و چهار ساله (۲۰۱۳-۱۹۷۰) در آمریکا نشان می‌دهد که:

در دهه ۱۹۷۰ بطور میانگین در هر سال، یک (۱.۱) حادثه قتل عام (۵.۵ کشته و ۲ زخمی در هر رویداد)

در دهه ۱۹۸۰ بطور میانگین در هر سال ۳ (۲.۷) قتل عام (۶.۱ کشته و ۳.۵ زخمی در هر رویداد)

در دهه ۱۹۹۰ بطور میانگین در هر سال ۴ مورد قتل عام (۵.۶ کشته و ۵.۵ زخمی در هر رویداد)

در دهه ۲۰۰۰ بطور میانگین در هر سال ۴ (۴.۱) مورد قتل عام (۶.۴ کشته و ۴ زخمی در هر رویداد)

طی سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۳ بطور میانگین ۴.۵ قتل عام در سال (۷.۷ کشته و ۳.۶ زخمی در هر رویداد)

داده‌ها نشان می‌دهد که طی دو دهه ۷۰ و هشتاد قتل عام رشد داشته و در دهه‌های ۹۰ و ۲۰۰۰ و سال‌های اولیه دهه ۲۰۱۰ با شیب کمتری تداوم پیدا می‌کند. (کروس و ریچاردسون، ۲۰۱۵)

بررسی ادبیات خارجی در حوزه قتل عام نشان می‌دهد مطالعات جامعی در این زمینه در کشورهای مختلف صورت گرفته است. مطالعات یاد شده هم در رشته‌های علمی مختلف انجام شده و هم به شکل مقطعی و طولی به بررسی قتل عام پرداخته‌اند. گاهی روندهای یکصد ساله از این نوع قتل مورد کندوکاو واقع شده که اطلاعات ارزشمندی در

بردارد. بنظر می‌رسد در این زمینه جامعه ایران نیاز به مطالعات موردی، مقطعی و طولی بسیار ضروری بنظر می‌رسد.

پیتل^۱ (۲۰۰۸) در پژوهشی تحت عنوان «کارو کاری شکلی از قتل‌های ناموسی پاکستان» رسمی در پاکستان رایج است تحت عنوان کارو- کاری که مرد موظف است طبق فرهنگ قبیله‌ای زن را بکشد بخاطر رفتار خارج از چهارچوب تا لکنه ننگ از شرافت طایفه پاک گردد. در واقع این امر مورد تایید طایفه است برای حفظ شرف در قبیله.

دوغان (۲۰۱۳) در پژوهشی تحت عنوان «قتل‌های شرافتی در انگلیس، محکم بودن سنت و مقاومت علیه تغییر» قتل‌های ناموسی پدیده‌ای اجتماعی است. و در بستر اجتماعی شکل می‌گیرد از همین رو تبیین این پدیده بر اساس محیط و ساختار اجتماعی و تأثیر آن بر پیدایش و رشد قتل‌های ناموسی از اهمیت زیادی برخوردار است. به همین ترتیب با بررسی گرایش افراد گروه‌های مختلف به قتل ناموسی و چگونگی شکل‌گیری آن می‌توان و باید ابتدا به بررسی عقاید و بینش‌های آنان نسبت به این پدیده خاص اقدام کرد تا بعد از آن بتوان بررسی دقیق و ارائه راهکارهای مفید پرداخت. (زارع، ۱۳۸۶: ۵۶) رجب دوغان معتقد است: «تنها تغییرهای عمیق فرهنگی از راه‌های گوناگون می‌تواند این مساله را حل کند».

مبانی نظری

تئوری جبر گرایی محیطی: انریکو فری را می‌توان گفت اولین جرم‌شناسی است که در رابطه با تأثیر عوامل محیط در وقوع جرم مسایلی را به طور جدی مطرح نموده است. وی طرف دار مکتب تحقیقی بود. به نظر وی عوامل به وجود آورنده جرم در سه سطح

^۱ - patel

شخصی، محیطی و اجتماعی، قابل طبقه‌بندی هستند. عوامل شخصی بیشتر شامل ارثی و ژنتیکی موجود در بدن فرد می‌باشد. در سطح محیطی نیز قایل به تأثیر شرایط جوی، دمای هوا، وضعیت شهر محل سکونت فرد و... بود و در این مورد نیز بحث شهرسازی و نحوه تأثیر آن در جرایم را به طور ضمنی مورد اشاره قرار داده است در سطح اجتماعی نیز به عواملی مثل فرهنگ، سطح آموزش، تراکم جمعیتی و... پرداخته است. در مورد تراکم جمعیتی، به خصوص در شهرک‌ها و تأثیر مستقیم و غیر مستقیم آن در جرم، توصیفات وی قابل توجه می‌باشد (نوربها، ۱۳۸۴: ۱۱۵). به طور کلی، انویکو فری تأثیر محیط را بر جرم، به عنوان نقطه تمرکز نظریات خویش می‌شناسد و جهت پیش‌گیری از جرم نیز اقداماتی را پیشنهاد می‌کند که در برخی از آن‌ها توجه به امر مسکن و شهرسازی نیز ولو به صورت ضمنی ضعیف دیده می‌شود.

تئوری زیست بوم شناسی جنایی (شیکاگو): محله‌ها، فرصت‌های بسیاری برای فعالیت بزهکاری کارانه فراهم می‌کنند؛ استفاده از ساختمان‌های مخروبه جهت استعمال مواد مخدر از این گونه اند. هم چنین بزهکاری ارتباط تنگاتنگی با فرآیند هجوم، چیرگی و جایگزینی دارد. هنگامی که یک محل مورد هجوم واقع می‌شود، روابط نمادین و معروف تثبیت شده موجود در آن محل، به عنوان شناسه آن را بین می‌رود؛ لذا سازمان‌دهی طبیعی آن محل آسیب جدی می‌بیند. چنین محله‌هایی تبدیل به مناطقی می‌شوند که چون در حال گذر است هیچ نوعی هم بستگی بین ساکنین آن وجود ندارد. از آنجا که ساکنان یک چنین مجله‌ای، دائماً در حال نقل مکان هستند، دیگر کسی همسایگان خود را نمی‌شناسد و از این رو بچه‌ها، حتی در محله خود می‌توانند ناشناس بوده و دست به هر بزه‌ی بزنند. به عبارت دیگر این احساس «عدم کنترل از جانب دیگران» باعث بروز وقایع مجرمانه می‌گردد. مورد دیگری که به طوری غیر مستقیم در

جرم تأثیر می‌گذارد تغییر مداوم مدرسه کودک است. این مسأله از نظر آموزشی و انضباطی مخرب است. چرا که نوعی تضاد آموزشی در وی ایجاد می‌نماید. وی منطقه دو را به عنوان بارز در این زمینه ذکر کرد و آن را منطقه دایمی گذار نواحی بازرگانی دانست (CR, Shaw, ۱۹۲۹:۸۲). به دیگر سخن این سه عامل موجب از بین رفتن انسجام اجتماعی است: وضع اقتصادی متزلزل ساکنان، سیال بودن جمعیت، عدم تجانس جمعیت ساکن در محله (نجفی ابرند آبادی، ۱۳۸۴: ۳۹).

روش شناسی

این تحقیق از نوع تحقیقات کاربردی بر پایه مطالعات توصیفی - تحلیل و روش گرد آوری در این تحقیق از نوع شرح کامل روش (میدانی، کتابخانه‌ای) و ابزار (اسنادی، مشاهده و مصاحبه) است. با استفاده از روش مصاحبه با معمرین و مطلعین انجام پذیرفته است. ابتدا داده‌های کیفی بر اساس مصاحبه عمیقی انجام می‌پذیرد در محیط ضبط گردیده و اگر بنا به دلایل خاصی امکان‌پذیر نبود، بعد از هر مصاحبه محقق بلافاصله بعد از اتمام مصاحبه سعی در پیاده‌سازی داده‌ها و گفته‌ها شد، در مرحله‌ی بعد این مصاحبه‌ها مطابق با اصول پیاده‌سازی در تحقیق کیفی، پیاده شده و به متن تبدیل شدند و برای کدگذاری داده‌های حاصل از مصاحبه از روش تئوری زمینه‌ای استفاده شده است، که در آن کدگذاری نظری از اولویت اصلی برخوردار است، محقق داده‌های مشترک را با استفاده از روش نظری، کدگذاری کرده تا به یک نظام مقوله‌ای دست یابد. این روش کدگذاری در گراند تئوری مورد استفاده قرار می‌گیرد. روش اصلی گرند تئوری و روش تکمیلی پیمایش است. میدان تحقیق در این پژوهش، منطقه سلسبیل شهر کرمان بر اساس شش قتل اتفاق افتاده در سال ۱۳۹۷ است که بر اساس اطلاعات نیروی انتظامی و هماهنگی‌های لازم از جانب این ارگان و دفتر تحقیقات انجام گردید. انتخاب تدریجی صرفاً نخستین

روش نمونه‌گیری در رویکردهای سنتی گوناگون تحقیق کیفی نیست. مباحثاتی که به تازگی بر سر استراتژی‌های انتخاب دموارد و اطلاعات تجربی در بر گرفته‌اند بارها این مسئله را دوباره پیش کشیده‌اند. جامعه آماری. میدان تحقیق فضای خانوادگی، اجتماعی و فرهنگی، اقتصادی و جغرافیایی منطقه سلسبیل شهر کرمان است. در واقع مشارکت‌کننده اصلی پژوهش نیز عامل اصلی قتل‌ها، خانوادگان قاتل و مقتول و همچنین کارشناسان انتظامی و قضایی است. در این تحقیق نمونه‌گیری هدفمند، استراتژی اصلی نمونه‌گیری است اما در جریان پژوهش، منطق نمونه‌گیری نظری حاکم است.

یافته‌های تحقیق

- نتایج حاصل از یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که تمامی مقتولین منطقه سلسبیل شهر کرمان در سال ۱۳۹۷ نشان می‌دهد که مرد بوده است.
- نتایج حاصل از یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که ۸۳/۳٪ (معادل ۵ نفر) مقتولین منطقه سلسبیل شهر کرمان در سال ۱۳۹۷ نشان ایرانی و ۱۶/۶٪ (معادل یک نفر) می‌دهد که افغانی بوده است.
- نتایج حاصل از یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که ۱۶/۶٪ (معادل ۱ نفر) مقتولین دارای سن ۱۸ سال بوده است و ۳۳/۳٪ (معادل ۲ نفر) دارای سن بین ۲۱ تا ۳۰ سال است و ۱۶/۶٪ (معادل ۱ نفر) مقتولین دارای سن بین ۳۱ تا ۴۰ سال و ۳۳/۳٪ (معادل ۲ نفر) دارای سن بین ۴۱ تا ۵۰ سال در منطقه سلسبیل شهر کرمان در سال ۱۳۹۷ است.
- نتایج حاصل از یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که ۸۳/۳٪ (معادل ۵ نفر) قاتلین منطقه سلسبیل شهر کرمان در سال ۱۳۹۷ نشان می‌دهد که مرد بوده و ۱۶/۶٪ (معادل ۱ نفر) است.

- نتایج حاصل از یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که ۸۳/۳٪ (معادل ۵ نفر) مقتولین منطقه سلسبیل شهر کرمان در سال ۱۳۹۷ نشان ایرانی و ۱۶/۶٪ (معادل یک نفر) می‌دهد که افغانی بوده است.

- نتایج حاصل از یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که ۱۶/۶٪ (معادل ۱ نفر) مقتولین دارای سن ۱۸ سال بوده است و ۶۶/۶٪ (معادل ۴ نفر) مقتولین دارای سن بین ۲۱ تا ۳۰ سال و ۱۶/۶٪ (معادل ۱ نفر) دارای سن بین ۳۱ تا ۴۰ سال در منطقه سلسبیل شهر کرمان در سال ۱۳۹۷ است.

جدول شماره (۱) نحوه ارتکاب قتل در منطقه سلسبیل شهر کرمان در سال ۱۳۹۷

نوع سلاح	سلاح گرم	سلاح سرد	ضرب و جرح
تعداد	۱	۲	۳
درصد	۱۶/۶٪	۳۳/۳٪	۵۰٪

نتایج حاصل از جدول شماره (۱) نشان می‌دهد که ۱۶/۶٪ (معادل ۱ نفر) نحوه ارتکاب قتل با استفاده از سلاح گرم و ۳۳/۳٪ (معادل ۲ نفر) نحوه ارتکاب قتل با استفاده از سلاح سرد بوده و ۵۰٪ (معادل ۳ نفر) نحوه ارتکاب قتل بر اثر نزاع و درگیری و ضرب و جرح ناشی از در منطقه سلسبیل شهر کرمان در سال ۱۳۹۷ اتفاق افتاده است.

انگیزه‌های بروز قتل

جدول شماره (۲) انگیزه‌های بروز قتل در منطقه سلسبیل شهر کرمان در سال ۱۳۹۷

انگیزه‌های قتل					
اختلافات خانوادگی	اختلافات قبلی	بدون مقدمه (آنی)	نامعلوم	مسائل ناموسی و منکراتی	مستی
۱	۱	۱	۱	۱	۱
۱۶/۶٪	۱۶/۶٪	۱۶/۶٪	۱۶/۶٪	۱۶/۶٪	۱۶/۶٪

نتایج حاصل از جدول شماره (۲) نشان می‌دهد که ۱۶/۶٪ (معادل ۱ نفر) انگیزه بروز قتل بر اثر اختلاف خانوادگی و ۱۶/۶٪ (معادل ۱ نفر) انگیزه بروز قتل بر اثر اختلاف قبلی، ۱۶/۶٪ (معادل ۱ نفر) انگیزه بروز قتل بر اثر بدون مقدمه (آنی)، ۱۶/۶٪ (معادل ۱ نفر) انگیزه بروز قتل نامعلوم، ۱۶/۶٪ (معادل ۱ نفر) انگیزه بروز قتل بر اثر مسائل ناموسی و منکراتی و ۱۶/۶٪ (معادل ۱ نفر) انگیزه بروز قتل بر اثر مستی ناشی از مصرف مشروبات الکلی در منطقه سلسبیل شهر کرمان در سال ۱۳۹۷ اتفاق افتاده است.

افراد مصاحبه شونده

جدول شماره (۳) افراد مصاحبه شونده در رابطه با بروز قتل در منطقه سلسبیل شهر

کرمان در سال ۱۳۹۷

افراد مصاحبه شونده					
قاتلین	خانواده مقتولین	کارشناسان انتظامی	افراد ساکن در منطقه سلسبیل	کارشناسان قضایی	جمع کل
۴ نفر	۱۲ نفر	۵ نفر	۹ نفر	۱	۳۱ نفر

تحلیل قتل‌های به وقوع پیوسته در منطقه سلسبیل شهر کرمان در سال ۱۳۹۷

جدول شماره (۴) تحلیل عوامل مردم شناختی و جامعه شناختی قتل عمد (نزاع منجر

به قتل) در منطقه سلسبیل شهر کرمان در سال ۱۳۹۷

ردیف	ماجرای قتل	نظرات مصاحبه شوندگان در رابطه با عوامل بروز قتل مذکور	کد گذاری و جمع بندی
۱	جوایی قصد عبور از خیابان با خودرو خود داشته که متوجه	- بیکاری جوانان و نوجوانان این منطقه - نبود برنامه تفریحی سالم و مفرح برای جوانان و نوجوانان این منطقه	- حاشیه نشینی - کمبود امکانات تفریحی، ورزشی و فرهنگی مناسب

کد گذاری و جمع بندی	نظرات مصاحبه شونده‌گان در رابطه با عوامل بروز قتل مذکور	ماجرای قتل	ردیف
<p>- بیکاری و کوچ نشینی</p> <p>- پایین بودن سن مقتول</p> <p>- پایین بودن آستانه تحمل و کنترل خشم</p> <p>- وجود عصبیت حمایت از خانواده</p> <p>- تحریک عواطف منفی</p> <p>- غیرت و حمیت بی جا</p> <p>- پایین بودن سطح تحصیلات قاتل و مقتول</p> <p>- کمرنگ بودن اعتقاد به قوانین و مقررات و حل مشکلات از طریق دستگاه‌های امنیتی، انتظامی و قضایی</p> <p>- وجود ردپای خشونت در خانواده</p> <p>- افزایش آمار نزاع و درگیری در این منطقه</p> <p>- انگیزه اصلی قتل‌ها نزاع بوده</p> <p>- بلد نبودن حل مسئله</p> <p>- پایین بودن سطح فرهنگی و اقتصادی</p> <p>- داشتن سابقه تکرار جرم و جرمیت</p> <p>- وجود سلاح سرد در بین افراد</p> <p>- دربروز پدیده جرم عوامل پیچیده زیستی - روانی - اجتماعی دخالت دارند</p>	<p>- نبود مراکز تفریحی و ورزشی و فرهنگی متناسب با جمعیت و آسیب‌های اجتماعی منطقه</p> <p>- پایین بودن آستانه تحمل در برخی از مردم این منطقه</p> <p>- پایین بودن کنترل خشم در بین مردم</p> <p>- انتقال ناراحتی‌ها و مشکلات به اعضای دیگر خانواده و به جوش آوردن سایر اعضای خانواده</p> <p>- وجود عصبیت حمایت از خانواده: خانواده آینه تمام نمای جامعه است و از آن تأثیر پذیرفته و بر آن تأثیر می‌گذارد. هنگامی که از نهاد خانواده صحبت می‌کنیم بلافاصله در ذهن، صمیمیت، عشق و علاقه تداعی می‌شود.</p> <p>- کمرنگ بودن اعتقاد به قوانین و مقررات و حل مشکلات از طریق دستگاه‌های امنیتی، انتظامی و قضایی</p> <p>- وجود ردپای خشونت در خانواده و خشونت خانوادگی به صورت غیرمستقیم در جامعه تأثیر می‌گذارد</p> <p>- مشکلات بدون سیر مراحل آن و صرفاً حل آن از طریق نزاع و درگیری که در اکثر مواقع موجب بروز قتل می‌شود</p> <p>- وجود فرهنگ حل مشکلات و مسائل خود توسط خود افراد در بین مردمان این منطقه و نشان از عصبیت و آبروی خانوادگی است.</p> <p>- پایین بودن سطح فرهنگی در بین مردم ساکن در این منطقه</p>	<p>می‌شود یکدستگاه موتورسیکلت وسط کوچه پارک و راه را سد کرده است. سپس به قصد اعتراض به چند نفر نوجوان که از دوستان پسر همسایه شان بودند و در جلوی درب آن‌ها تجمع کرده بودند جلو رفت که قاتل شروع به فحاشی کرد که در آن لحظه سکوت کرده و به منزل رفته و ماجرا را تعریف کرده و برادر مقتول (ا.ع) از منزل بیرون آمد و بلافاصله با یکدیگر درگیر شدند که قاتل وارد منزل همسایه شد و چاقویی را از داخل منزل آن‌ها برداشته و بیرون آمد و در حالیکه چاقو را پشت سر خود پنهان کرده بود به مقتول</p>	

شناختی زمینه‌های قتل‌های به وقوع پیوسته در منطقه سلسبیل / ۳۱

ردیف	ماجرای قتل	نظرات مصاحبه شونده‌گان در رابطه با عوامل بروز قتل مذکور	کد گذاری و جمع بندی
	<p>نزدیک شد و ضربه‌ای به قفسه سینه او وارد کرد و سپس فرار کرد و فرد را به بیمارستان بردند ولی متأسفانه در آنجا فوت کردند.</p>	<p>- پایین بودن سطح اقتصادی در بین مردم ساکن در این منطقه - داشتن سابقه تکرار جرم به خصوص نزاع و درگیری در بین قاتل و مقتول - وجود سلاح سرد در بین افراد و استفاده از آن در نزاع و درگیری‌ها که معمولاً منجر به صدمات زیاد و همچنین بروز قتل می‌شود. - پایین بودن سطح تحصیلات قاتل و مقتول - زندگی در خانواده پرجمعیت و میانگین درآمد پایین - سابقه درگیری قبلی - سوء ظن قاتل به برادر مقتول در راستای نظر داشتن به خواهرش و عصبیت ناموسی - اختلاف قاتل با همسرش و ضرب و شتم وی</p>	<p>- پایین بودن سطح تحصیلات - زندگی در خانواده پرجمعیت - پیش دستی در قتل - تعصب کورکورانه - ناآگاهی از قانون - عدم سرعت و جدیت در رسیدگی - حاکمیت سنت - عصبیت ناموسی - سابقه نزاع و درگیری قاتل</p>

جدول شماره (۵) تحلیل عوامل مردم شناختی و جامعه شناختی قتل عمد (تیراندازی

منجر به قتل) در منطقه سلسبیل شهر کرمان در سال ۱۳۹۷

ردیف	ماجرای قتل	نظرات مصاحبه شونده‌گان در رابطه با عوامل بروز قتل	کد گذاری و جمع بندی
۲	<p>سرنشین خودرو مقتول بیان می‌کند؛ جلوی مغازه علی رضا رضایی ایستاده و آنجا با هم در خصوص اینکه صاحب کافه اعلام داشت من</p>	<p>- وجود اختلافات قبلی بین قاتل و مقتول در راستای مزاحمت مقتول برای خواهر قاتل - گرفتن عکس ناموسی از خواهر قاتل و قصد توزیع در جامعه و همچنین اخاذی از خواهر قاتل و تهدید دزدین بچه خواهر قاتل - برنامه‌ریزی قبلی برای وقوع قتل</p>	<p>- اختلافات قبلی - حس انتقام جویی - برنامه‌ریزی قبلی برای وقوع قتل - عصبیت ناموسی - کمبود آستانه تحمل و</p>

کد گذاری و جمع بندی	نظرات مصاحبه شوندهگان در رابطه با عوامل بروز قتل	ماجرای قتل	ردیف
<p>کنترل خشم</p> <p>- کم رنگ بودن اعتقاد به قوانین و مقررات برای حل مشکلات از طریق دستگاه‌های امنیتی، انتظامی و قضایی</p> <p>- خشونت خانوادگی</p> <p>- انتخاب آخرین راه در همان مراحل اولیه</p> <p>- پایین بودن سطح فرهنگی</p> <p>- پایین بودن سطح اقتصادی</p> <p>- داشتن سابقه تکرار جرم به خصوص نزاع و درگیری قاتل</p> <p>- در دسترس بودن سلاح گرم</p> <p>- پایین بودن سطح تحصیلات قاتل و مقتول</p> <p>- زندگی در خانواده پر جمعیت و میانگین درآمد پایین</p> <p>- تعصب عامل بیچارگی</p> <p>- جبران ابرو با مقابل به مثل</p> <p>- حفظ ناموس به قیمت جان</p> <p>- تعصب کورکورانه</p> <p>- نا آگاهی از قانون</p> <p>- عدم سرعت و جدیت در رسیدگی</p> <p>- حاکمیت سنت</p> <p>- اهمیت ابروی خانواده</p>	<p>- وجود عصبیت ناموسی به منظور حفظ آبرو و حیثیت خانوادگی</p> <p>- پایین بودن آستانه تحمل در برخی از مردم این منطقه</p> <p>- پایین بودن کنترل خشم در بین مردم</p> <p>- کم رنگ بودن اعتقاد به قوانین و مقررات و حل مشکلات از طریق دستگاه‌های امنیتی، انتظامی و قضایی</p> <p>- وجود رد پای خشونت در خانواده و خشونت خانوادگی به صورت غیر مستقیم در جامعه تأثیر می‌گذارد</p> <p>- مشکلات بدون سیر مراحل آن و صرفاً حل آن از طریق نزاع و درگیری که در اکثر مواقع موجب بروز قتل می‌شود</p> <p>- وجود فرهنگ حل مشکلات و مسائل خود توسط خود افراد در بین مردمان این منطقه و نشان از عصبیت و آبروی خانوادگی است.</p> <p>- پایین بودن سطح فرهنگی در بین مردم ساکن در این منطقه</p> <p>- پایین بودن سطح اقتصادی در بین مردم ساکن در این منطقه</p> <p>- داشتن سابقه تکرار جرم به خصوص نزاع و درگیری قاتل</p> <p>- وجود سلاح گرم در بین افراد و استفاده از آن در نزاع و درگیری‌ها که معمولاً منجر به صدمات زیاد و همچنین بروز قتل می‌شود.</p> <p>- پایین بودن سطح تحصیلات قاتل و مقتول</p> <p>- زندگی در خانواده پر جمعیت و میانگین</p>	<p>از قیافه شما خوشم نیامد و با هم درگیری لفظی پیدا کردند که در یک لحظه قاتل از صندوق عقب ماشین خود اسلحه شکاری برداشته و به سمت مقتول شلیک کرد و دوباره قاتل به سمت مقتول آمد ولی دوستش اسلحه را از وی گرفت و قاتل سریع از محل با خودرو خود متواری شد و مقتول به بیمارستان باهنر منتقل شد و در آنجا فوت نمود.</p>	

ردیف	ماجرای قتل	نظرات مصاحبه شونده‌گان در رابطه با عوامل بروز قتل	کد گذاری و جمع بندی
		<p>درآمد پایین</p> <p>- دفاع از خود در مقابله با مقتول که چاقو دستش بود</p> <p>- تطمیع خواهر قاتل و قول ازدواج بعد از طلاق با همسرش</p> <p>- دادن باج به مقتول توسط خواهر قاتل به دلیل حفظ آبروی خود</p>	

جدول شماره (۶) تحلیل عوامل مردم شناختی و جامعه شناختی قتل عمد (ناموسی)

در منطقه سلسبیل شهر کرمان در سال ۱۳۹۷

ردیف	ماجرای قتل	نظرات مصاحبه شونده‌گان در رابطه با عوامل بروز قتل	کد گذاری و جمع بندی
۳	<p>قادر نورزهی (تبعه افغانستان) به دنبال همسر خود با دو دستگاہ خودرو که مراسم عروسی نیز بود رفته که در جلوی منزل پدر خانمش با برادر خانمش درگیری منجر به نزاع که همراهیان وی به هویت (قادر-</p>	<p>- ازدواج اجباری و عدم رضایت زن</p> <p>- حساسیت زیاد روی ناموس عامل بدختی و مشکلاته</p> <p>- تعصب خود گشتگیه از خودش گذشته ادم برای ناموشش</p> <p>- در بین ما روی ناموس باید جانت را بدی</p> <p>- عصبیت طایفه‌ای و قومی</p> <p>- وجود اختلافات قبلی خانوادگی</p> <p>- انتقال ناراحتی‌ها و مشکلات به اعضاء دیگر خانواده و به جوش آوردن سایر اعضاء خانواده</p> <p>- پایین بودن آستانه تحمل در برخی از مردم این منطقه</p> <p>- پایین بودن کنترل خشم در بین مردم</p> <p>- کم‌رنگ بودن اعتقاد به قوانین و مقررات و</p>	<p>- پیش دستی در قتل</p> <p>- تعصب عامل بیچارگی</p> <p>- تعصب یعنی ایثار به خاطر ناموس</p> <p>- حفظ ناموس به قیمت جان</p> <p>- غیرت و تعصب شدید</p> <p>- پشتیبانی طایفه از قاتل</p> <p>- احیا درگیری در جشن‌ها</p> <p>- ازدواج اجباری در سنین پایین</p> <p>- عدم قدرت دختر در انتخاب</p> <p>- ناراضی‌ت از ازدواج</p> <p>- عدم توجه به عشق</p> <p>- عدم اعتماد به قانون</p> <p>- عدم جدیت و سرعت در رسیدگی</p> <p>- ترس از ترد از کشور به علت</p>

کد گذاری و جمع بندی	نظرات مصاحبه شونده‌گان در رابطه با عوامل بروز قتل	ماجرای قتل	ردیف
<p>حضور غیر مجاز - ناآگاهی از قانون - اهمیت شدید سنت - اهمیت ابروی خانواده - حاشیه نشینی - کمبود امکانات تفریحی، ورزشی و فرهنگی مناسب - پایین بودن سن مقتول - پایین بودن آستانه تحمل و کنترل خشم - وجود عصبیت حمایت از خانواده - تحریک عواطف منفی - غیرت و حمیت بی جا - نداشتن سطح تحصیلات قاتل و مقتول - کمرنگ بودن اعتقاد به قوانین و مقررات و حل مشکلات از طریق دستگاه‌های امنیتی، انتظامی و قضایی - وجود ردپای خشونت در خانواده - افزایش آمار نزاع و درگیری در این منطقه - انگیزه اصلی قتل‌ها نزاع بوده - بلد نبودن حل مسئله - پایین بودن سطح فرهنگی و اقتصادی - وجود سلاح سرد در بین افراد - زندگی در خانواده پرجمعیت</p>	<p>حل مشکلات از طریق دستگاه‌های امنیتی، انتظامی و قضایی - وجود ردپای خشونت و عصبیت در خانواده - مشکلات بدون سیر مراحل آن و صرفاً حل آن از طریق نزاع و درگیری که در اکثر مواقع موجب بروز قتل می‌شود - وجود فرهنگ حل مشکلات و مسائل خود توسط خود افراد در بین مردمان این منطقه و نشان از عصبیت و ابروی خانوادگی است. - پایین بودن سطح فرهنگی در بین مردم ساکن در این منطقه - پایین بودن سطح اقتصادی در بین مردم ساکن در این منطقه - وجود سلاح سرد در بین افراد و استفاده از آن در نزاع و درگیری‌ها که معمولاً منجر به صدمات زیاد و همچنین بروز قتل می‌شود. - نداشتن سطح تحصیلات قاتل و مقتول - زندگی در خانواده پرجمعیت و میانگین درآمد پایین - حاشیه نشینی - اگر اتفاقی بیافتد و ما شکایت کنیم به علت اینکه افغانی هستیم خیلی سیستم قضایی و انتظامی توجه‌ای به شکایت ما و رسیدگی به پرونده ما ندارند - معمولاً اکثر ماها بدون مجوز در ایران زندگی می‌کنیم و به همین خاطر می‌ترسیم برویم و شکایت کنیم چون می‌ترسیم ما را دستگیر و از کشور ترد کنند.</p>	<p>ناصر حبیب و نبی پسر عمه‌های وی از خودرو پیاده و شروع به نزاع دسته جمعی که چندین نفر دیگر که داخل مراسم عروسی بودند که طرفین با چوب و میله شروع به ضرب و شتم یکدیگر می‌نمایند که (نادر- قادر- ناصر) از ناحیه اعضای بدن مورد ضرب و جرح و ناصر به کما رفت و سپس در بیمارستان فوت کرد.</p>	

ردیف	ماجرای قتل	نظرات مصاحبه‌شوندگان در رابطه با عوامل بروز قتل	کد گذاری و جمع بندی
		- بروز جرائم خشن مثل قتل توسط اتباع خارجه (افغان) - وجود درگیری‌های قبیله‌ای خانوادگی - بروز درگیری دسته جمعی - تبدیل مشاجره لفظی به منازعه فیزیکی	- پیش دستی در قتل - تعصب کورکورانه - ناآگاهی از قانون - عدم سرعت و جدیت در رسیدگی - حاکمیت سنت

جدول شماره (۷) تحلیل عوامل مردم شناختی و جامعه شناختی قتل عمد (قتل مشکوک)

در منطقه سلسبیل شهر کرمان در سال ۱۳۹۷

ردیف	ماجرای قتل	نظرات مصاحبه‌شوندگان در رابطه با عوامل بروز قتل	کد گذاری و جمع بندی
۴	فردی ناشناس با ۱۱۵ تماس و گزارش مبنی بر وجود جسد مشکوک به آدرس مذکور را داده‌اند که طی بررسی از جسد مشاهده گردید یک نفر جوان حدوداً ۲۵ ساله با لباس مشکی به صورت پشت روی زمین افتاده و پس از بررسی مشخص گردید که جسد از ناحیه سر و صورت و قفسه سینه مصدوم و آغشته به خون می‌باشد. که شواهد گواه بر این می‌باشد خودرویی از روی وی عبور نموده است	- مصرف مشروبات الکلی - قلیان کشیدن - وضعیت نسبی خوب مقتول و بی‌کار گشتن و پول خرج کردن - داشتن خانه مجردی و عدم پایبندی به خانه و خانواده - رفیق بازی - خانه و خانواده - رفیق بازی - مجردی و خوش گذرانی و محفل‌های دوستانه - دوستانه - ارتباط نامشروع با زنان دیگر - پنهان کاری و ننگتن واقعیت‌ها - فریب پلیس و عدم اعتماد به سیستم‌های قضایی و انتظامی - پایین بودن سطح فرهنگی و اجتماعی - نامعلوم بودن قاتل و علت قتل - پوشیدن لباس سیاه (شلوار و پیراهن) در	- مصرف مشروبات الکلی - داشتن خانه مجردی و عدم پایبندی به خانه و خانواده - رفیق بازی - مجردی و خوش گذرانی و محفل‌های دوستانه - ارتباط نامشروع با زنان دیگر - پنهان کاری و ننگتن واقعیت‌ها - فریب پلیس و عدم اعتماد به سیستم‌های قضایی و انتظامی - پایین بودن سطح فرهنگی و اجتماعی

ردیف	ماجرای قتل	نظرات مصاحبه شوندهگان در رابطه با عوامل بروز قتل	کد گذاری و جمع بندی
	و فوت نموده است. که جسد تحویل پزشکی قانون و همچنین وسایل و ... نیز تحویل آگاهی گردید.	بین افراد این منطقه و بیشتر کسانی که ادعا و گردن کشی می کنند. - پایین بودن سن افراد - پایین بودن سطح تحصیلات - ناآگاهی از قانون - سابقه زندان برای مقتول - پدر قاتل دارای سابقه کیفری و زندان به جرم مواد مخدر	- پایین بودن سن افراد - پایین بودن سطح تحصیلات - ناآگاهی از قانون - سابقه زندان برای مقتول و خانواده وی

جدول شماره (۸) تحلیل عوامل مردم شناختی و جامعه شناختی قتل عمد (اختلاف

خانوادگی) در منطقه سلسبیل شهر کرمان در سال ۱۳۹۷

ردیف	ماجرای قتل	نظرات مصاحبه شوندهگان در رابطه با عوامل بروز قتل	کد گذاری و جمع بندی
۵	همسر وی معتاد به مواد مخدر بوده و با خانمی فاسد نیز در ارتباط است و هیچ خرجی و درامدی برای خانه نداده و کلی بدهی داریم و فقط با خودرو پراید بعضاً جهت پول مواد مخدر خود کار می کند و هزینه خانه را خانواده ام از جبرفت برای من تأمین می کنند و همیشه مشکل داشتیم و همیشه من و دخترم زهرا چون از من دفاع می کرد را	- اعتیاد به مواد مخدر - سوء ذن ارتباط شوهر با خانمی فاسد - هیچ خرجی و درامدی برای خانه نداده و کلی بدهی - کار با خودرو پراید بعضاً جهت پول مواد مخدر خود - تأمین هزینه های خانواده توسط خانواده همسر - درگیری و نزاع خانوادگی - مشکلات فراوان زندگی خانوادگی - فحاشی و کتک کاری فیزیکی	- اعتیاد به مواد مخدر - سوء ظن به همسر - مشکلات اقتصادی - کار همسر برای تهیه مواد مخدر - تأمین هزینه های خانواده توسط خانواده همسر - درگیری و نزاع خانوادگی - مشکلات فراوان زندگی خانوادگی - فحاشی و کتک کاری همسر و برخورد فیزیکی

کد گذاری و جمع بندی	نظرات مصاحبه شونده‌گان در رابطه با عوامل بروز قتل	ماجرای قتل	ردیف
<p>- حمایت اعضاء خانواده از مادر در مقابل پدر بر اساس دفاع مشروع</p> <p>- حس تنفر از پدر و همسر خود</p> <p>- عدم کنترل خود</p> <p>- پایین بودن آستانه تحمل</p> <p>- پایین بودن حمایت مسئولین از خانواده‌هایی که گریبانگیر اعتیاد هستند</p> <p>- ناآگاهی از قانون</p> <p>- عدم سرعت و جدیت در رسیدگی</p> <p>- احساس عدم حمایت</p> <p>- بی‌توجهی از سوی شوهر</p> <p>- پایین بودن سطح تحصیلات</p> <p>- پایین بودن وضعیت اقتصادی و فرهنگی</p>	<p>- حمایت اعضاء خانواده از مادر در مقابل پدر بر اساس دفاع مشروع</p> <p>- حس تنفر از پدر و همسر خود</p> <p>- دفاع از اعضاء خانواده جهت جلوگیری از خفه شدن دختر خانواده</p> <p>- عدم کنترل خود به علت گرایش زیاد به مواد مخدر بر اثر تأثیرات مصرف مواد مخدر</p> <p>- پایین بودن آستانه تحمل</p> <p>- عدم حمایت مسئولین مربوطه برای حمایت از خانواده‌هایی که گریبانگیر اعتیاد هستند</p> <p>- عدم دخالت دیگران در استای درخواست کمک اعضاء خانواده در مقابل کتک کاری پدر</p> <p>- ناآگاهی از قانون</p> <p>- عدم سرعت و جدیت در رسیدگی به دلیل اینکه این مورد را بارها به پلیس و سیستم قضایی گزارش دادیم و عدم اعتماد به قانون</p> <p>- احساس عدم حمایت و کسی نیست به دا دل ما برسه هیچکس</p> <p>- پیش دستی در قتل: مادر برای اینکه من را خفه نکند با همان چوب شکسته به سرش زد.</p> <p>- بی‌توجهی از سوی شوهر: فقط فکر و ذهنش تهیه و استعمال مواد مخدر بود</p> <p>- پایین بودن سطح تحصیلات قاتل و مقتول</p> <p>- پایین بودن وضعیت اقتصادی و فرهنگی</p>	<p>کتکاری می‌کرد. حتی اجاره خانه نیز از خانواده ام می‌گرفتم و امروز وقتی از بیرون با همسرم به منزل آمدیم و خرید کرده بودیم گالایه از گرانی داشت و من گفتم و به خاطر بحث اعتیاد و ارتباط با خانم دیگری با هم بحث کردیم و بحث ادامه داشت و با کمر بند چند ضربه به من زد که دخترم کمر بند را از دست او گرفت. شوهرم داخل انبار رفته و یک عدد چوب را برداشته و دخترم زهرا که جلوی او را گرفته بود محکم با چوب به پای او زد و روی دخترم افتاده و داشت دخترم را خفه می‌کرد. که من چندین بار سعی کردم شوهرم را از روی دخترم بردارم و دخترم را نجات بدهم و موفق نشدم و آن نصفه چوب را که شکسته بود برداشتم و به سمت شوهرم رفتم که او به سمت من آمد و در انباری فوت کرد.</p>	

جدول شماره (۹) تحلیل عوامل مردم شناختی و جامعه شناختی قتل عمد (تیراندازی

منجر به قتل) در منطقه سلسبیل شهر کرمان در سال ۱۳۹۷

رَدیف	ماجرای قتل	نظرات مصاحبه شونده‌گان در رابطه با عوامل بروز قتل	کد گذاری و جمع بندی
۶	مقتول با اصابت جسم سخت به ناحیه پشت به قتل رسیده، پدر مقتول بنام بهنام، د ۴۵ ساله مراجعه و بیان داشته در حالی که به همراه مقتول در منزل حضور داشتند دو نفر ناشناس با چهره پوشیده از روی دیوار وارد منزلش شده و با فرزندش درگیر و نامبرده را با ضربات چاقو مورد ضرب و جرح قرار و متواری می‌گردند، لذا با توجه عدم وجود آثار درگیری و همچنین آثار دفاعی و درگیری فی مابین مقتول، افراد ناشناس، استعمال مواد مخدر صنعتی (شیشه) توسط وی، سرقت وسایل منزل طی چندین مرحله و نیز نزاع و درگیری‌های متعدد با خانواده‌اش،	<ul style="list-style-type: none"> - اعتیاد به مواد مخدر - خسته شدن خانواده از دست فرزند معتاد - سعی و تلاش زیاد در راستای ترک فرزند معتاد - آزار و اذیت خانواده توسط فرزند معتاد - از بین رفتن حیثیت خانواده به خاطر اعتیاد فرزند - درگیری و نزاع خانوادگی - فحاشی و کتک کاری بین فرزند معتاد و اعضای خانواده - حمایت اعضاء خانواده از کنار گذاشتن فرزند معتاد - حس تنفر از فرزند معتاد خود - پایین بودن آستانه تحمل - عدم حمایت مسئولین مربوطه برای حمایت از خانواده‌هایی که گریبانگیر اعتیاد هستند - ناآگاهی از قانون - عدم سرعت و جدیت در رسیدگی به دلیل اینکه این مورد را بارها به پلیس و سیستم قضایی گزارش دادیم و عدم اعتماد به قانون - احساس عدم حمایت و کسی نیست 	<ul style="list-style-type: none"> - اعتیاد به مواد مخدر - خسته شدن خانواده از دست فرزند معتاد - سعی و تلاش زیاد در راستای ترک فرزند معتاد - آزار و اذیت خانواده توسط فرزند معتاد - از بین رفتن حیثیت خانواده به خاطر اعتیاد فرزند - درگیری و نزاع خانوادگی - فحاشی و کتک کاری بین فرزند معتاد و اعضای خانواده - حمایت اعضاء خانواده از کنار گذاشتن فرزند معتاد - حس تنفر از فرزند معتاد خود - پایین بودن آستانه تحمل - عدم حمایت مسئولین مربوطه برای حمایت از خانواده‌هایی که گریبانگیر اعتیاد هستند - ناآگاهی از قانون - عدم سرعت و جدیت در رسیدگی به دلیل اینکه این مورد را بارها به پلیس و سیستم قضایی گزارش دادیم و عدم اعتماد به قانون - احساس عدم حمایت و کسی نیست

ردیف	ماجرای قتل	نظرات مصاحبه‌شوندگان در رابطه با عوامل بروز قتل	کد گذاری و جمع بندی
	ظن ماموران مبنی بر این که قتل از سوی پدر مقتول صورت گرفته باشد	به دا دل ما برسه هیچکس - بی توجهی از سوی فرزند: فقط فکر و ذهنش تهیه و استعمال مواد مخدر بود - پایین بودن سطح تحصیلات قاتل و مقتول - پایین بودن وضعیت اقتصادی و فرهنگی - پنهان کاری قتل و فریب پلیس	نیست به دا دل ما برسه هیچکس - بی توجهی از سوی فرزند: فقط فکر و ذهنش تهیه و استعمال مواد مخدر بود - پایین بودن سطح تحصیلات قاتل و مقتول - پایین بودن وضعیت اقتصادی و فرهنگی - پنهان کاری قتل و فریب پلیس

بحث و نتیجه گیری

قتل نفس یا آدم‌کشی (جان کسی را عمداً و به طور غیرقانونی گرفتن). قتل یکی از موضوعاتی است که در علوم اجتماعی از زوایای مختلف مورد بررسی قرار گرفته است. تاریخ، جامعه‌شناسی، روان‌شناسی، حقوق، جرم‌شناسی و انسان‌شناسی هرکدام با نگرشی خاص این موضوع را مورد مطالعه قرار می‌دهند. بنابراین می‌توان بیان نمود که قتل را با توجه به ابعاد گسترده اجتماعی آن باید مطالعه کرد. در مراحل اول قتل به عنوان انحراف اجتماعی تلقی می‌شود، چرا که رعایت حقوق دیگران به عنوان یک هنجار مورد نظر بوده و تعدی به جان دیگران انحراف از این هنجار است و از سوی دیگر قتل را می‌توان به عنوان یک واقعیت اجتماعی در نظر گرفت، دورکیم بر اساس مکتب کارکردگرایی تاکید خاصی بر این مسئله داشت که خودکشی به عنوان یک پدیده اجتماعی تلقی می‌گردد، در صورتی که خودکشی، یک پدیده اجتماعی مورد نظر باشد، می‌توان به تحلیل جامعه‌شناختی نائل آمد. بر این اساس می‌توان نتیجه گرفت که قتل را به عنوان پدیده

اجتماعی بایستی تصور کرد تا بتوان تحلیل جامعه‌شناختی درباره علل و عوامل بروز آن بیان داشت. طبق نظریات جامعه‌شناختی نظریه خرده فرهنگ خشونت مدعی است که در خرده فرهنگ خشونت، ضرب و شتم افراد و توسل به پرخاشگری به لحاظ اجتماعی مورد تایید و پذیرفته است و پیامد برخی محرک‌ها محسوب می‌شود و خشونت جزء آشنا و مرگبار تلاش برای زندگی است. این رویکرد، خرده فرهنگ خشونت را مسبب اصلی نرخ بالای آدم‌کشی در همسایگی‌های فقیرنشین می‌داند. افراد در این همسایگی‌ها و خرده فرهنگ‌ها، با الگوی خشونت که توسط والدین، همسالان و همسایگان فقیر ارائه می‌شود، پیوند دارند و در دامنه وسیعی از رفتارهای خشونت‌بار شرکت می‌کنند و از آن هویت می‌گیرند. از همین رو، خشونت شیوه زندگی و شیوه حل مسائل این گونه افراد و نه تنها بهنجار، بلکه لازم تلقی شده و کسی اصلاً در مورد پرخاشگری خود احساس گناه نمی‌کند. یافته‌های توصیفی تحقیق نیز بر همین امر تاکید دارد. زیرا بیش از نیمی از محکومین به قتل افراد با سطح تحصیلات پایین، درآمد کم، خانواده آشفته و سن پایین بودند و نیمی از قتل‌ها به دلایل شرکت در نزاع‌های خانوادگی و یا دسته جمعی بودند. اما هیرشی در نظریه خود بر این باور است که رفتارها و کنش‌های انحرافی نتیجه کسستگی یا تضعیف رابطه پیوستگی و تقید افراد به جامعه است. هنگامی که پیوستگی و رابطه با دیگر اعضای جامعه قوی است افراد کنترل خواهند شد و متعاقباً احتمال نقض قوانین و انحراف کمتر می‌شود. سمپسون ولوب با نظر هیرشی موافقت می‌کنند اما آن‌ها اهمیت پیوستگی‌های اجتماعی گوناگون را در دوره‌های مختلف زندگی متغیر می‌دانند. آنان بر این نظرند که «نقطه دگرذیسی» در زندگی هم‌چون ازدواج و یافتن شغل ثابت مرز رابطه افراد با جرم و انحرافات است. ازدواج از طریق رابطه خانوادگی و عاطفی نزدیک و هم‌چنین پیوندهای

بین افراد آشنا رفتار کجروانه را کاهش می‌دهد و به واسطه آن کنترل اجتماعی را افزایش می‌دهد. یافته تحقیق حاضر نیز این نکته را تایید می‌کند.

- شناخت فرهنگی پدیده قتل در منطقه مذکور؛

در راستای بررسی هدف اول تحقیق با عنوان شناخت فرهنگی پدیده قتل در منطقه سلسبیل شهر کرمان می‌توان بیان داشت: بنا به اظهار ساکنین این محله و همچنین کارشناسان اجتماعی، انتظامی و همچنین مشاهدات میدانی مشاهده گردید که در این مناطق با فقر فرهنگی مواجه هستیم و کمبود مراکز، فرهنگی، تفریحی و ورزشی در این مناطق مشهود است و همچنین تفریح اکثر جوانان این منطقه بیکار و به مشاغلی نظیر فروش مواد مخدر، مشروبات الکلی و سرقت می‌پردازند و معمولاً در خیابان‌ها و کوچه‌ها محفل‌های دوستانه دارند و بر همین اساس یکی از عوامل افزایش نزاع و درگیری در این منطقه است. - ناآگاهی از قانون، عدم سرعت و جدیت در رسیدگی به دلیل اینکه این مورد را بارها به پلیس و سیستم قضایی گزارش دادیم و عدم اعتماد به قانون، احساس عدم حمایت و کسی نیست به داد دل ما برسه هیچکس.

کنترل اجتماعی نتوانسته از ارتکاب به قتل پیشگیری نماید. یافته تحقیق با نظریه‌های بلوو و کلیرن (۱۹۶۹)، همراستا نیست. زیرا طبق نظریه پیتر بلوو قتل معرف میزان کنترل اجتماعی و نظارت اجتماعی است در صورتی که وسایل کنترل اجتماعی چه اشکال رسمی و چه اشکال غیررسمی آن در جامعه‌ای تضعیف گردد، زمینه‌های بروز رفتار انحرافی و به خصوص ارتکاب قتل افزایش خواهد یافت و طبق نظر کلبرن ژنتیک ممکن است به صورت بالقوه فرد را به خشونت وا دارد، اما عوامل فرهنگی و اجتماعی می‌توانند تبدیل آن را کنترل نمایند. اما یافته تحقیق حاضر نشان داد که با وجود بالابودن میزان کنترل اجتماعی، قتل‌ها اتفاق افتاده‌اند و کنترل اجتماعی نتوانسته از آن‌ها پیشگیری کند و دلیل آن

را می‌توان چنین بیان کرد که با توجه بر این‌که بسیاری از قتل‌هایی که اتفاق می‌افتد برنامه‌ریزی شده نیست و این فحاشی، عصبانیت و خشونت افسار گسیخته است که منجر به قتل می‌شود. در بسیاری موارد در قتل خانوادگی چیزی از پیش طراحی نمی‌شود و قتل با ابزار دم دستی انجام می‌شود که این موضوع از تشدید نابهنجاری‌های خانوادگی حکایت می‌کند. در نهایت این‌که عوامل افزایش قتل چه خانوادگی و چه غیرخانوادگی حلقه‌های متصل به هم هستند و نمی‌توان یکی را عامل اصلی دانست.

برخی قتل‌ها ریشه در آداب و رسوم غلط و نادرست دارد، باید فرهنگ سازی مناسبی در این رابطه از سوی رسانه‌ها انجام شود زیرا فرهنگ سازی نقش مهمی در کاهش آسیب‌های اجتماعی دارد.

از پراکندگی جمعیت و فرهنگ آن‌ها و همچنین از اصول و عوامل وابسته به آن‌ها بحث می‌کند. در جغرافیای انسانی بویژه جغرافیای فرهنگی همان‌قدر که به پدیده قتل توجه می‌شود، به همان مقدار نیز به بافت، زمینه و سبب‌ها و نشانه‌های مکانی پرداخته می‌شود. این موضوع در جغرافیای فرهنگی از طریق مطالعه آثار انسان ساخت و چشم اندازهای فرهنگی با لحاظ تفاوت‌های فرهنگی، شرایط زمانی و معناهای نهفته در آن‌ها مورد مطالعه قرار می‌گیرد (عقیلی و احمدی، ۱۳۹۰: ۲).

- شناخت اقتصادی پدیده قتل در منطقه مذکور؛

با بررسی وضعیت قتل‌های اتفاق افتاده در این منطقه در می‌یابیم که اکثر مردم این منطقه از وضعیت اقتصادی خوبی برخوردار نیستند و مشاغلی مثل کارگری و مشاغل کاذبی مثل فروش مواد مخدر، مشروبات الکلی را دارای می‌باشند و اکثر مهاجرین از شهرستان‌های جنوبی استان و بخصوص منطقه گلبافت، شهداد و بم هستند و به خودی

خود حاشیه نشین هستند. در این مناطق شاهد شیوع بیکاری و فقر و همچنین افراد معتاد و یزه کار هستیم.

مسائل روانی، فرهنگی، اجتماعی و به ویژه فقر اقتصادی را در وقوع قتل‌های فجیع موثر هستند. در هر جامعه‌ای که با کاهش درآمد عمومی، افزایش فقر و شیوع بیکاری مواجه هستیم آمار معتادان و افراد بزهکار افزایش و زمینه شیوع آسیب‌های اجتماعی و قتل فراهم می‌شود. برای پیشگیری از وقوع قتل‌های فجیع باید وضعیت اقتصادی مردم بهبود یابد. بهبود وضعیت اقتصادی و افزایش درآمد ملی و فردی نیازمند رفع بیکاری، افزایش سرمایه گذاری و بهبود وضعیت تولید داخل است و باید به طور جدی در جهت بهبود وضعیت جامعه گام برداشت زیرا با این اقدام با کاهش آمار معتادان و بزهکاران در جامعه مواجه هستیم. مقام معظم رهبری به طور مداوم بر برنامه‌ریزی برای مدیریت آسیب‌های اجتماعی تاکید دارند. اولویت و محور مهم معظم له مدیریت آسیب‌های اجتماعی است زیرا با کنترل و مبارزه با آسیب‌های اجتماعی وضعیت روانی جامعه بهبود می‌یابد.

- شناخت مسائل اجتماعی پدیده قتل در منطقه مذکور؛

زیرا بیش از نیمی از محکومین به قتل افراد با سطح تحصیلات پایین، درآمد کم، خانواده آشفته و سن پایین بودند و نیمی از قتل‌ها به دلایل شرکت در نزاع‌های خانوادگی و یا دسته جمعی بودند. اما هیرشی در نظریه خود بر این باور است که رفتارها و کنش‌های انحرافی نتیجه کسستگی یا تضعیف رابطه پیوستگی و تقید افراد به جامعه است. هنگامی که پیوستگی و رابطه با دیگر اعضای جامعه قوی است افراد کنترل خواهند شد و متعاقباً احتمال نقض قوانین و انحراف کمتر می‌شود. سمپسون و لوب با نظر هیرشی موافقند اما آن‌ها اهمیت پیوستگی‌های اجتماعی گوناگون را در دوره‌های مختلف زندگی متغیر می‌دانند. آنان بر این نظرند که «نقطه دگردیسی» در زندگی هم‌چون ازدواج و یافتن شغل

ثابت مرز رابطه افراد با جرم و انحرافات است. ازدواج از طریق رابطه خانوادگی و عاطفی نزدیک و هم‌چنین پیوندهای بین افراد آشنا رفتار کجروانه را کاهش می‌دهد و به واسطه آن کنترل اجتماعی را افزایش می‌دهد. یافته تحقیق حاضر نیز این نکته را تایید می‌کند.

بیش از نیمی از محکومان به قتل افراد کارگر و کم‌سواد جامعه می‌باشند، پیشنهاد می‌شود، دولت با از بین بردن زمینه‌های جرم، هم‌چون فقر، محرومیت از تحصیل و هم‌چنین فراهم نمودن حداقل امکانات زندگی و رفاهی برای افراد جامعه می‌تواند در کاهش آمار قتل اثر گذار باشد.

- نیمی از قتل‌های اتفاق افتاده شامل قتل‌های اجتماعی از قبیل اختلافات خانوادگی و نزاع‌های دسته جمعی صورت گرفته‌اند. بسیاری از خانواده‌ها که قتل در آن‌ها رخ داده است گرفتار دیگر انحرافات مانند اعتیاد، مصرف مشروب و ... بوده‌اند.

قبح برخی آسیب‌های اجتماعی در جامعه از بین رفته است، در گذشته نگاه جامعه به آسیب و معضل طلاق بسیار منفور بود اما در حال حاضر شاهد برگزاری جشن طلاق در کشور هستیم و به نوعی قبح برخی آسیب‌های اجتماعی در حال از بین رفتن است در حالی که جامعه باید نسبت به برخی آسیب‌ها واکنش جدی نشان دهد و حساسیت لازم در عموم نسبت به چنین مسائلی به وجود آید تا شاهد کاهش خشونت‌ها، قتل‌های فجیع و بزهکاری در کشور باشیم.

حساسیت مردم و مسئولان در رابطه با آسیب‌های اجتماعی باید افزایش یابد، هر چه میزان کنترل اجتماعی آسیب‌ها بیشتر باشد با کاهش آسیب‌ها مواجه خواهیم شد. برخی از دانشمندان عوامل محیطی و اجتماعی را منشأ پدیده جرم تلقی نمودند. به نظر این دانشمندان، جرم پدیده‌ای نیست که عوامل و شرایط جسمانی و روحانی افراد در آن

تأثیر داشته باشد، بلکه عامل جامعه و محیط سبب بروز جنایت می‌گردد. (شامبیاتی، ۱۳۷۸:

۷۹ - ۷۵)

دکتر لاکاسانی (۱۸۴۳-۱۹۲۴ م) رئیس مکتب محیط اجتماعی، تنها عامل محیطی و فرهنگی را موجب جرم معرفی نموده است. به نظر این دانشمند، همانگونه که هر میکروب در شرایط و محیط خاصی اجازه رشد و نمو و تکثیر می‌یابد، پدیده جرم نیز در محیط و فرهنگ مربوط به خود زاییده می‌شود. از نظر دکتر لاکاسانی، منشأ پدیده جرم تنها عوامل زیستی - روانی است. مارکی نیز پدیده جرم راناشی از وضعیت نابهنجار اقتصادی می‌دانست. مکتب سوسیالیست او جامعه اشتراکی را به عنوان جامعه ایده آل معرفی می‌کرد که طبق نظر آنان جرم زاییده نظام سرمایه‌داری است. بنابراین محققان جرم‌شناسی، دربروز پدیده جرم عوامل پیچیده زیستی - روانی - اجتماعی دخالت دارند. (عبقری، ۱۳۸۰)

- شناخت ویژگی‌های وراثتی در بروز پدیده قتل در منطقه مذکور؛

نتایج حاصل از تحقیق نشان می‌دهد اکثر افرادی که مرتکب قتل شده یا بررسی گذشته مقتول و خانواده‌های آنها نشان می‌دهد که اکثراً با مشکلاتی نظیر؛ - پایین بودن آستانه تحمل در برخی از مردم این منطقه، - پایین بودن کنترل خشم در بین مردم، - انتقال ناراحتی‌ها و مشکلات به اعضای دیگر خانواده و به جوش آوردن سایر اعضای خانواده، - وجود عصبیت حمایت از خانواده و ناموسی، - کم‌رنگ بودن اعتقاد به قوانین و مقررات و حل مشکلات از طریق دستگاه‌های امنیتی، انتظامی و قضایی، - وجود ردپای خشونت در خانواده و خشونت خانوادگی به صورت غیرمستقیم در جامعه تأثیر می‌گذارد، - وجود حاکمیت سنت، داشتن سابقه جرم در بین اعضای خانواده اشاره کرد.

عوامل ارثی یعنی آن چه کودک از پدر و مادر و نیکاکان هنگام تولد با خود آورده است، تأثیر وراثت را در تکوین شخصیت کودک نمی‌توان انکار کرد آن چنان که بر حسب

پژوهش‌های نوین علم و وراثت پاره‌ای از هنجاری‌های کروموزومی، تأثیر ژرفی در عواطف، هیجان‌ها و به طور کلی رفتار انسان دارند (اردبیلی، ۱۳۹۰: ۳۱).

ویژگی‌های اکتسابی یعنی آن چه انسان از بدو تولد تا پایان عمر می‌آموزد. ویژگی‌های شخصیت انسان سبب می‌شود پاره‌ای از استعدادهای بالقوه شکوفا شود و یا برعکس سد راهی برای بالندگی آن فراهم گردد. ویژگی‌هایی که علاوه بر خود انسان می‌تواند گاه به طور غیر ارادی حتی بر رشد و نمو جنین تأثیر گذارد. به عنوان نمونه تمایلات و کم و بیش شدید برای مصرف مواد مخدر و در نتیجه دارو بارگی در شخصیت معتاد که عاملی موثر بر شرایط جنین خواهد بود.

نتایج نهایی حاصل از تحقیق نشان می‌دهد که عوامل بروز قتل عمد در پرونده‌های بررسی شده نزاع و درگیری عواملی نظیر: - حاشیه نشینی، کمبود امکانات تفریحی، ورزشی و فرهنگی مناسب، بیکاری و کوچه نشینی، پایین بودن سن مقتول، پایین بودن آستانه تحمل و کنترل خشم، وجود عصبیت حمایت از خانواده، تحریک عواطف منفی، غیرت و حمیت بی جا، پایین بودن سطح تحصیلات قاتل و مقتول، کمرنگ بودن اعتقاد به قوانین و مقررات و حل مشکلات از طریق دستگاه‌های امنیتی، انتظامی و قضایی، وجود ردپای خشونت در خانواده، افزایش آمار نزاع و درگیری در این منطقه، انگیزه اصلی قتل‌ها نزاع بوده، بلد نبودن حل مسئله، پایین بودن سطح فرهنگی و اقتصادی، داشتن سابقه تکرار جرم و جرمیت، وجود سلاح سرد در بین افراد، در بروز پدیده جرم عوامل پیچیده زیستی - روانی - اجتماعی دخالت دارند، پایین بودن سطح تحصیلات، زندگی در خانواده پرجمعیت، پیش دستی در قتل، تعصب کورکورانه، ناآگاهی از قانون، عدم سرعت و جدیت در رسیدگی، حاکمیت سنت، عصبیت ناموسی، سابقه نزاع و درگیری قاتل، اختلافات قبلی، حس انتقام جویی، برنامه‌ریزی قبلی برای وقوع قتل است.

عامل بروز قتل‌های ناموسی را می‌توان عواملی نظیر: تعصب عامل بیچارگی، تعصب یعنی ایثار به خاطر ناموس، حفظ ناموس به قیمت جان، غیرت و تعصب شدید، پشتیبانی طایفه از قاتل، احیا درگیری در جشن‌ها، ازدواج اجباری در سنین پایین، عدم قدرت دختر در انتخاب، نارضایتی از ازدواج، عدم توجه به عشق، عدم اعتماد به قانون، عدم جدیت و سرعت در رسیدگی، ناآگاهی از قانون، اهمیت شدید سنت، اهمیت ابروی خانواده، حاشیه نشینی، وجود عصبیت حمایت از خانواده، تحریک عواطف منفی، غیرت و حمیت بی‌جا، پایین بودن سطح تحصیلات، کم‌رنگ بودن اعتقاد به قوانین و مقررات و حل مشکلات از طریق دستگاه‌های امنیتی، انتظامی و قضایی، وجود ردپای خشونت در خانواده، افزایش آمار نزاع و درگیری در این منطقه، انگیزه اصلی قتل‌ها نزاع بوده، بلد نبودن حل مسئله، پایین بودن سطح فرهنگی و اقتصادی، وجود سلاح سرد در بین افراد.

نتایج تحقیق مربوط به قتل‌های ناشی از اختلافات خانوادگی نشان می‌دهد عواملی نظیر: اعتیاد به مواد مخدر، سوء ظن به همسر، مشکلات اقتصادی، کار صرفاً برای تهیه مواد مخدر، درگیری و نزاع خانوادگی، مشکلات فراوان زندگی زناشویی و خانوادگی، فحاشی و کتک کاری همسر و برخورد فیزیکی، عدم کنترل خود، پایین بودن آستانه تحمل، پایین بودن حمایت مسئولین از خانواده‌هایی که گریبانگیر اعتیاد هستند، ناآگاهی از قانون، عدم سرعت و جدیت در رسیدگی، احساس عدم حمایت، بی‌توجهی از سوی شوهر، پایین بودن سطح تحصیلات، پایین بودن وضعیت اقتصادی و فرهنگی است.

منابع

- اردبیلی، محمدعلی. (۱۳۹۰)؛ حقوق جزای عمومی، جلد نخست، بنیاد حقوقی میزان.
- زارع، بیژن و غانمی، کفاح. (۱۳۸۶)؛ بررسی عوامل اجتماعی موثر بر گرایش به «قتل به خاطر شرف در دشت آزادگان» مسائل اجتماعی ایران. شماره ۲، شماره ۵۸-۵۹، صص: ۱۶۴-۱۳۳.
- عصاره، عبدالرحمن و شامبیاتی، هوشنگ. (۱۳۹۱)؛ کنش‌های متأثر از محیط و راهبردهای مهار پدیده مجرمانه.
- عقیلی، سید وحید و احمدی، علی. (۱۳۹۰)؛ نشانه‌شناسی فرهنگی؛ راهبردی مفهومی در جغرافیای فرهنگی، فصلنامه جغرافیایی سرزمین، علمی - پژوهشی، سال هشتم، شماره ۲۹، بهار ۱۳۹۰.
- گیدنز، آنتونی. (۱۳۸۶)؛ جامعه‌شناسی، ترجمه حسن چاوشیان، تهران: نی.
- نجفی ابرآبادی، حسین و هلشم بیگی، حمید. (۱۳۷۶)؛ دانشنامه جرم‌شناسی، انتشارات دانشگاه شهید بهشتی.
- نوبهاری، رضا. (۱۳۸۴)؛ زمینه‌ی حقوق جزای عمومی، نشر گنج دانش - چاپ ۲۴.
- DeLisi, M. , & Walters, G. D. (۲۰۱۱). Multiple homicide as a function of prisonization and concurrent instrumental violence :testing an interactive model—a research note. *Crime & Delinquency*, ۵۶(۱), ۱۴۷-۱۶۱.
- Carcach, C. , Mouzos, J. , & Grabosky, P. (۲۰۰۲). The mass murder as quasi-experiment :The impact of the ۱۹۹۶ Port Arthur massacre. *Homicide Studies*, ۶(۲), ۱۰۹-۱۲۷.
- Meloy, J. R. , Hempel, A. G. , Gray, B. T. , Mohandie, K. , Shiva, A. , & Richards, T. C. (۲۰۰۴). A comparative analysis of North American adolescent and adult mass murderers. *Behavioral Sciences & the Law*, ۲۲(۳), ۲۹۱-۳۰۹.
- Fajemirokun, F, & Adewale. O, (۲۰۰۶), A GIS Approach Crime Mapping and Management in Nigeria: «A Case study of Victoria Is and Lagos», Munich, Germany, October.

- R, dogan, ۲۰۱۳ killing honor in the UK communities: adherence to tradition and resistance to Change, journal of Muslim minorityaffir: ۴۱۷-۳۳, ۴۰۱

- S. patel and amin muhammad, ۲۰۰۸ karo-kari a form of honor killing in pakestan, vol ۱۶ ۴۹-۴۵: ۶۴۳

- See: Shaw, C. , & Mckay, h. D. juvenile delinquency and urban areas. Chicago: Shaw, CR. Delinquency Areas, Chicago: university of Chicago press, ۱۹۲۹, P: ۸۲.

- Messing, J. T. , & Heeren, J. W. (۲۰۰۴). Another side of multiple murder : Women killers in the domestic context. *Homicide Studies*, ۸(۲), ۱۲۳-۱۵۸.

- Krouse, W. J. , & Richardson, D. J. (۲۰۱۵, July). Mass murder with firearms :Incidents and victims, ۱۹۹۹-۲۰۱۳. Congressional Research Service, Library of Congress.

- Fox, J. A. , & Levin, J. (۱۹۹۸). Multiple homicide :Patterns of serial and mass murder. *Crime and Justice*, ۲۳, ۴۰۷-۴۵۵.